

MINISTEERIUMI RISKIANALÜÜSI AJAKAVA JA METOODIKA 2005

Hädaolukorraks valmisoleku seaduse § 7 lõike 1 alusel peavad ministeeriumid tegema riskianalüüsi oma valitsemisalas esineda võivate hädaolukordade väljaselgitamiseks ning esitada ministeeriumi riskianalüüsi kokkuvõtte Siseministeeriumile (§ 8 lg 3). Iga ministeerium peab riskianalüüsi läbi vaatama vastavalt vajadusele, kuid mitte harvemini kui üks kord aastas. Muudatustest informeeritakse Siseministeeriumi.

2004. a koostasid ministeeriumid hädaolukorraks valmisoleku seaduse alusel riskianalüüsid esmakordselt. 2005. a eesmärgiks on tõsta ministeeriumide riskianalüüside kvaliteeti, muutes hädaolukordade analüüsi põhjalikumaks ja terviklikumaks ning sidudes riskianalüüsi tegevusvaru vajaduse väljaselgitamisega.

Käesolevat dokumenti on oluline käsitleda riskianalüüsi näidismetoodikana, kus on paika pandud olulisemad põhimõtted ja vajalikud juhtnõõrid, mida iga konkreetne ministeerium saab rakendada ja vastavalt vajadusele koos selgitustega mugandada. Metoodika koostamisel on arvestatud 2004. a riskianalüüside tegemisel saadud praktilisi kogemusi. Dokumendis on läbivalt toodud illustreerivaid näiteid, mis iseloomustavad riskitabelite täitmise viisi. Oluline on rõhutada, et riskitabelite koostamine on eeltöö, mis on vajalik hädaolukordade kvaliteetse analüüsi tegemiseks.

I Ministeeriumi riskianalüüsi läbivaatamise ja uuendamise ajakava

1. 15.06.2005 – Vabariigi Valitsuse kriisikomisjon kinnitab ministeeriumi riskianalüüsi ajakava ja metoodika 2005
2. 01.11.2005 – ministeeriumid esitavad Siseministeeriumile riskianalüüsi tööversiooni, mis koosneb riskianalüüsi kokkuvõttest, ministeeriumi hädaolukorra riske vähendavate meetmete kavast ning riskianalüüsi lisadest, kus tuuakse välja valitsemisala asutuste riskianalüüsid, riskimaatriks, riskiankeedid jne.
3. 01.11-01.12.2005 – Siseministeeriumi koordineerimisel toimub ministeeriumide riskianalüüside tööversioonide täiendamine, parandamine.
4. 15.12.2005 – ministeerium esitab Siseministeeriumile ministeeriumi riskianalüüsi (kinnitatud ministri poolt).
5. 01.01-01.02.2006 – Siseministeeriumi juhtimisel ministeeriumide riskianalüüside kokkuvõtte koostamine ning esitamine VV kriisikomisjonile ohtudele riikliku hinnangu andmiseks.
6. 15.02.2006 – Siseministeerium esitab ministeeriumide riskianalüüside kokkuvõtte Vabariigi Valitsusele.

II. Ministeeriumi riskianalüüsi tegemise alused

1. Riskianalüüsi eesmärk ja korraldus

Riskianalüüsi tegemise eesmärgiks on välja selgitada ministeeriumi valitsemisalas esineda võivad hädaolukorrad, hädaolukordi põhjustavad ohud ning hinnata nende toimumise tõenäosust ja tagajärgi.

Ministeeriumi riskianalüüsi tegemisel lähtutakse ligikaudse analüüsi meetodist s.t hädaolukordi põhjustavate ohtude kindlaksmääramisel ei laskuta tehnilistesse ja muudesse üksikasjadesse. Hiljem võib mingi kõrge riskiklassiga ohu, ohtude grupi või valdkonna jaoks kasutada detailsemat meetodit.

Ministeeriumi riskianalüüsi tegemiseks on soovitatav moodustada eraldi töögrupp. Konkreetse hädaolukorra analüüsimisse on oluline kaasata kõik vajalikud osapooled, keda hädaolukord puudutab ning kes teavad kõige paremini, millised riskid peituvad just nende valdkonnas.

Ministeeriumi riskianalüüsi tegemise üheks eelduseks on riskide analüüsimine ministeeriumi valitsemisala allasutustes (edaspidi asutustes). Asutus lähtub võimalike hädaolukordade väljaselgitamisel oma põhimääruses sätestatud ülesannetest, s.t teeb kindlaks oma haldusalas esinevad hädaolukorrad ning hindab ohtusid. Ministeerium kogub kõik oma valitsemisalas tehtud riskianalüüsid kokku ning annab võimalikele hädaolukordadele ja ohtudele hinnangu ministeeriumi kui terviku seisukohalt.

Riskianalüüsi tulemusi kasutatakse ministeeriumi kriisireguleerimisplaani ja hädaolukorra lahendamise kavade, eelarve, arengusuundade ja tegevusvaru planeerimisel ning hädaolukorraks valmisoleku alase koolituse korraldamisel.

2. Riskianalüüsis kasutatavad mõisted

Hädaolukord – sündmus või sündmuste ahel, mis ohustab inimeste elu ja tervist, riigi julgeolekut, elutähtsat valdkonda, kahjustab oluliselt keskkonda või tekitab ulatuslikku majanduslikku kahju ning mille lahendamiseks on vajalik Vabariigi Valitsuse, valitsusasutuste ning kohalike omavalitsuste kooskõlastatud tegevus.

Oht – nähtus või sündmus, mis teatud tingimustel võib põhjustada hädaolukorra.

Risk – võimalus, et oht põhjustab mingi aja jooksul hädaolukorra (hädaolukorra toimumise tõenäosuse ja võimalike tagajärgede tulemus).

Riskianalüüs – hädaolukordi põhjustavate ohtude väljaselgitamine, riskide hindamine ning ennetavate meetmete kavandamine.

Riskiklass – numbri ja tähe kombinatsioonist koosnev ohtlikkuse aste, mis sõltub hädaolukorra tekke tõenäosusest ja selle tagajärgede raskusastmest.

Riske vähendavad meetmed - hädaolukordi vältivad või hädaolukordade tagajärgi leevendavad meetmed.

Tagajärg – hädaolukorra põhjustanud sündmuse või sündmuste ahela poolt tekitatud kahju inimeste elule ja tervisele, varale, keskkonnale.

Tõenäosus – mõõdetavate kriteeriumide põhjal eeldatav või subjektiivselt hinnatav hädaolukorra esinemissagedus teatud ajaperioodi jooksul.

3. Riskianalüüsi sisu

Riskianalüüsi tegemine koosneb järgmistest alapunktidest:

- 1) Võimalike hädaolukordade ja ohtude väljaselgitamine;
- 2) Riskide hindamine:
 - võimalike hädaolukordade tõenäosuse väljaselgitamine;
 - võimalike hädaolukordade tagajärgede hindamine;
- 3) Riskiklassi määramine;
- 4) Riski vähendavate meetmete planeerimine;
- 5) Riskianalüüsi kokkuvõtte koostamine.

3.1. Võimalike hädaolukordade ja neid põhjustavate ohtude väljaselgitamine

Ministeeriumi valitsemisalas toimuda võivate hädaolukordade ja neid põhjustavate ohtude väljaselgitamisel on aluseks hädaolukorraks valmisoleku seaduses toodud elutähtsad valdkonnad ja Vabariigi Valitsuse 20.05.2002. a määruses nr 166 “Hädaolukorrast teavitamise kord ja nõuded edastatavale teabele” nimetatud hädaolukorrad. Lähtuda tuleb ka varasematest hädaolukordadest, statistilistest andmetest, olemasolevatest riskiuuringutest ja hädaolukordade lahendamise kavadest, ekspertarvamustest, teiste riikide kogemustest ja muust valitsemisala teabest.

Eesmärgil piiritleda selgemalt ministeeriumide ülesanded hädaolukordade analüüsimisel on eraldi tabelina koostatud hädaolukordade nimekiri (Lisa 4), mille koostamisel on lähtutud 2004. a ministeeriumide riskianalüüsides ning 03.03.2005. a Vabariigi Valitsuse kabinetinõupidamisel heakskiidetud “Ministeeriumide riskianalüüsides kokkuvõttest 2004”. Tabelis on eristatud, milline ministeerium peab oma riskianalüüsis hindama:

- hädaolukorda põhjustavaid ohtusid ja tõenäosust;
- võimalikke tagajärgi;
- kavandama riske vähendavad meetmed.

Kuna paljud hädaolukorrad on nõ ministeeriumide ülesed, on riskianalüüsides tegemisel olulisel kohal ministeeriumide vaheline koostöö.

3.2. Riskide hindamine

Riskianalüüs viiakse läbi iga võimaliku hädaolukorra kohta eraldi. Iga hädaolukorra analüüsimisel koostatakse ankeet, mille vorm on toodud lisa 3.

3.2.1. Võimalike hädaolukordade tõenäosuse hindamine

Hädaolukorra tõenäosuse kindlaksmääramisel hinnatakse, kui sageli võib konkreetne hädaolukord esineda.

Tõenäosusele antav hinnang peab tuginema:

- põhjustele, st analüüsitakse kõiki ohte, mis võivad hädaolukorra põhjustada;
- toimunud hädaolukordade analüüsile, kus aluseks võetakse statistika, teaduslik kirjandus jms;
- eksperthinnangutele, juba rakendatud ennetavatele meetmetele ning muule kogutud teabele.

Hädaolukorra toimumise tõenäosuse hindamisel võetakse aluseks lisas 1 toodud viieastmeline jaotus (tähistatakse riskiklassi määramisel numbriga):

- 1 väga väike;
- 2 väike;
- 3 keskmine;
- 4 suur;
- 5 väga suur.

Hädaolukorra tõenäosusele antakse üks hinnang, kuid selleks tuleb kõiki ohtusid, mis võivad hädaolukorra põhjustada, eraldi analüüsida. Riskianalüüsi ankeedis tuuakse lühike tõenäosuse määramise põhjendus.

Näiteks Sotsiaalministeerium hindas 2004.a. oma riskianalüüsis epideemiat põhjustada võivaid ohtusid järgmiselt:

- 1) Bakteriaalsete nakkuste levik riiki nakatunud toiduga, veega, õhuga, piisk-, õhklevi- või kontaktnakkuse teel (tõenäosus suur)*
- 2) Viirusnakkuste levik riiki nakatunud toiduga, veega, õhuga, piisk-, õhklevi- või kontaktnakkuse teel (tõenäosus väga suur)*
- 3) Bioloogiliste ründevahendite kasutamine (tõenäosus keskmine)*
- 4) Bioterrorism (tõenäosus suur)*

Tervikuna hindas Sotsiaalministeerium epideemia tekkimise tõenäosust suureks.

Sotsiaalministeeriumi riskianalüüsi kokkuvõttes on oluline selgitada ja põhjendada, mille alusel epideemia tõenäosusele selline hinnang on antud. *Näiteks vaatamata sellele, et viirusnakkuste leviku ohu tõenäosust riiki nakatunud toiduga, veega, õhuga, piisk-, õhklevi- või kontaktnakkuse teel on hinnatud väga suureks, on hädaolukorra toimumise tõenäosust tervikuna hinnatud suureks.*

3.2.2. Võimalike hädaolukordade tagajärgede hindamine

Riskianalüüsis kirjeldatakse hädaolukorra võimalikke tagajärgi. Hädaolukorra tagajärgede hindamine sõltub otseselt valmisolekust konkreetseks hädaolukorraks. Hädaolukorra tagajärgede hindamise käigus tuleb hinnata olemasolevat olukorda ja võimekust, arutada läbi ja luua ülevaade kättesaadavatest ressursidest. See ülevaade peab sisaldama hinnangut hädaolukorrale reageerivate struktuuride varustusele ja isikkoosseisule (arvuline, ettevalmistus, koolitus). Hiljem on see materjal aluseks ministeeriumi kriisireguleerimisplaani koostamisel ning tegevusvaru planeerimisel.

Võimalike tagajärgede hindamisel tuleb arvestada asjaoluga, et üks sündmus võib vallandada terve negatiivsete sündmuste ahela. Et kirjeldada kogu kahju, mida üks sündmus võib põhjustada, tuleks püüda nii palju kui võimalik välja selgitada tähtsam sündmustevaheline vastastikune sõltuvus.

Hädaolukorra tagajärgi hinnatakse sõltuvalt sellest, kas hädaolukorra põhjustanud sündmuse poolt tekitatakse kahju:

- inimeste elule ja tervisele;
- varale (majanduslik kahju);
- keskkonnale;
- elutähtsa valdkonna toimimisele.

Lisaks eeltoodule hinnatakse vajadusel hädaolukorra põhjustanud sündmuse poolt tekitatud kahju ka teiste kriteeriumide osas, mida ministeerium peab vajalikuks. Näiteks võimalikud tagajärjed riigi julgeolekule, rahvusvahelisele mainele jne.

Hädaolukorra tagajärgedest tingitud varaline kahju hinnatakse ligikaudselt, võttes arvesse nii otsesed kui ka kaudsed kahjud. Varalise kahju kriteeriumid määrab kindlaks iga ministeerium ise. Hädaolukorra tagajärgi saab hinnata ka vastavalt sellele, millist kahju on tekitatud elutähtsa valdkonna toimimisele (ühiskonna elutähtsate funktsioonide ja tegevusalade rivist väljalangemine).

Hädaolukorra tagajärgede hindamise aluseks võetakse lisa 1 toodud viieastmeline raskusastmete jaotus (tähistatakse riskiklassi määramisel tähega):

- A vähetähtsad (puuduvad);
- B kerged;
- C rasked;
- D väga rasked;
- E katastroofilised.

Oluline on jälgida, et eelnimetatud raskusastmete jaotus jääb kõikide tagajärgede hindamisel samaks. Hädaolukorra tagajärgedele antakse üks hinnang (lisa 1), kuid selleks tuleb kõiki ohtusid eraldi analüüsida. Hädaolukordade tagajärgi analüüsitakse kõikide kahjude osas.

Näide Justiitsministeeriumi 2004. a riskianalüüsist

<i>Hädaolukord – massilised korratud vanglates</i>					
OHUD	TAGAJÄRJED*				
	Elu ja tervis	Vara	Keskkond	Elutähtis valdkond	Koond
Konfliktid erinevate kriminaalsete liidrite (vanglasestest grupeeringute) vahel	Raske	Raske	Vähetähtis	Kerge	Raske
Rahulolematus vangla kinnipidamistingimustega (nt toit, eluruumide olukord, töö olemasolu jne)	Raske	Raske	Vähetähtis	Kerge	Raske
Vangla väliste kuritegelike huvigruppide surve	Raske	Raske	Vähetähtis	Kerge	Raske
Hädaolukorra tagajärg (koond)	Raske	Raske	Vähetähtis	Kerge	RASKE
<i>Kokkuvõtteks võib kinnipeetavate massikorratustest tingitud hädaolukorra tagajärgi hinnata rasketeks. Kõikide kinnipeetud isikutega seotud hädaolukordadega võib kaasneda isikute panvangi võtmine.</i>					

* hädaolukorra põhjustanud sündmuse poolt tekitatud kahju.

Hädaolukorra tagajärgedele antav hinnang on reeglina kõrgeim määratud raskusaste, kuid juhul kui ohtude grupi lõikes on tagajärgedel märkimisväärsed erinevused, siis võib töörihm seda ühe astme võrra tõsta või langetada.

Hädaolukordade tagajärgede hindamisel tuleb arvestada, et riiklikus kriisireguleerimisplaanis sätestatud kriisireguleerimise prioriteetide kohaselt on kõige olulisem kaitsta inimeste elu ja tervist.

Riskiankeedis tuuakse välja hädaolukorra tagajärgede lühike kirjeldus. Riskianalüüsi kokkuvõttes on oluline selgitada ja põhjendada tagajärgedele antud raskusastet.

3.3. Riskiklassi määramine ja riskide järjestamine

Igale analüüsitud hädaolukorrale määratakse riskiklass, mida väljendab kindel numbr ja tähe kombinatsioon. Riskiklass tuleneb hädaolukorra toimumise tõenäosusest (1-5) ja hädaolukorra tagajärgede raskusastmetest (A-E).

Riskide võrdlemiseks kantakse erinevad hädaolukorrad riskimaatriksisse (lisa 2). Positsioneerimise võimaluste suurendamiseks riskimaatriksil poolitatakse iga maatriksi ruut veel diagonaaliga. See annab riskianalüüsiga tegelevale töögrupile võimaluse riskimaatriksil riski visuaalselt suurendada või vähendada, sest nüüd ei analüüsita enam võimalikke hädaolukordi üksikutena vaid tervikkogumis. Riski suurendamist või vähendamist võivad mõjutada ka muud hädaolukorra tagajärjed, näit mõju riigi julgeolekule vms. Ankeeti jääb kirja riskiklassi esialgne suurus, kuid maatriksil tehtud riski suurendamine või vähendamine märgitakse ankeeti ning tuuakse välja ministeeriumi riskianalüüsi kokkuvõttes, sest ministeeriumide riskianalüüsides kokkuvõtte tegemisel tuleb võib-olla pöörduda algandmete poole.

Riskimaatriksisse kantakse hädaolukorra järjekorranumber. Esmane numeratsioon võib tuleneda analüüsitud hädaolukordade järjekorrast või raskusastmest. Järjekorranumber on jääv ning see ei sõltu hilisematest riskiklassi muudatustest või uute ohtude tekkest. Kui analüüsitud hädaolukordade arv on suur, siis võib eelnevalt koostada kindla grupi (ühe hädaolukorra ohud, kindel valdkond või ametkond) kohta eraldi maatriksi. Hilisemal, kõiki ministeeriumi valitsemisala hädaolukordi sisalduval maatriksil võib neid gruppe tähistada eraldi tähe või tähtedega hädaolukorra numbr järel.

3.4. Riske vähendavate meetmete kavandamine

Iga hädaolukorra riski vähendamiseks töötatakse välja meetmed, s.t kirjeldatakse lühidalt meetmeid, mida tuleb ette võtta ohu kõrvaldamiseks ehk vältimiseks või võimalike tagajärgede leevendamiseks. Ministeerium toob oma riskianalüüsis välja need meetmed, mida ministeerium peab oluliseks rakendada riskide vähendamiseks.

Ohtu vältivad meetmed on suunatud ohu põhjustele, et hädaolukordi vältida. Tagajärgi leevendavad meetmed aitavad vähendada ebasoovitavaid tagajärgi ning on vajalikud selleks, et hädaolukorra toimumisel nendeks valmis olla ja hädaolukord lahendada.

Enamike hädaolukordade korral on võimalik rakendada nii ohtu vältivaid kui ka tagajärgi leevendavaid meetmeid. Teatavate hädaolukordade puhul on aga vältivate meetmete rakendamine piiratud. See puudutab:

- ohtusid väljaspool Eesti riigipiire;
- ohtusid, mille tõkestamiseks puuduvad tehnilised vahendid ja teadmised;
- teatud loodusnähtusi.

Riske vähendavate meetmete rakendamiseks tehtavad kulutused (ligikaudsed) on soovitatav kanda graafikule, kus ühel teljel on kulutused (näit väiksed, keskmised, suured) ja teisel teljel hädaolukorrad riski suuruse järgi.

3.4.1. Tegevusvaru planeerimine

Ühe tagajärgi leevendava meetmena on oluline välja tuua riskianalüüsi käigus ilmnenu vajadus, mis puudutab tegevusvaru planeerimist. Tegevusvaru on ressurss, mis võetakse kasutusele hädaolukorras ja on vajalik hädaolukorra lahendamiseks. Konkreetse tegevusvaru vajaduse väljaselgitamisel lähtutakse hädaolukordade tõenäosusele ja tagajärgedele

antud hinnangutest, hädaolukordade lahendamise kavades esitatud reageerivate (nii juhtivate kui ka kaasatavate) struktuuride võimekusest, koostöölepingute alusel hädaolukordade lahendamisele kaasatavast ressursist ja riskide vähendamiseks kavandatud meetmetest.

Võttes aluseks riskianalüüsi tulemused töötatakse välja tegevusvaru moodustamise kava, kus tuuakse välja aastate lõikes eelarvestrateegiasse planeeritava tegevusvaru nomenklatuurid ja kogused.

3.5. Riskianalüüsi kokkuvõtte koostamine

Ministeeriumi riskianalüüsi üheks oluliseks osaks on ministeeriumi valitsemisala riskide kokkuvõtte, kus ministeeriumi valitsemisalas toimuda võivatele hädaolukordadele antakse hinnang ministeeriumi kui terviku seisukohalt.

Kokkuvõtte peab olema analüütiline tekst, kus olulisel kohal on selgitused ja põhjendused, st milliseid sündmusi käsitletakse võimalike hädaolukordadena oma valitsemisalas. Hädaolukorra piiritlemine ja selgitamine on seotud ohtude analüüsiga, kus selgitatakse, millised ohud võivad hädaolukorra põhjustada. Iga riskianalüüsi kokkuvõttes väljatoodava võimaliku hädaolukorra juures peab olema analüütiliselt põhjendatud hädaolukorra tõenäosusele ja tagajärgedele antud hinnangut.

Näiteks Keskkonnaministeerium tõi 2004. a oma valitsemisala hädaolukorrana välja ulatusliku välisõhu reostuse, mida võib põhjustada prügila põleng. Oluline on välja tuua selgitus, millisel juhul võib prügila põleng kaasa tuua hädaolukorrana ulatusliku välisõhu reostuse ning mida on mõeldud ulatusliku all.

4. Riskianalüüsi tulemused

Riskianalüüsi tulemusi kasutatakse ministeeriumi valitsemisalas esineda võivate hädaolukordade lahendamise kavade koostamisel. Ministeeriumi riskianalüüsis välja toodud riske vähendavaid meetmeid arvestatakse riigi eelarvestrateegia ja organisatsioonide pikaajaliste arengukavade koostamisel, mis omakorda on aluseks igaaastaste tegevuskavade ning eelarve planeerimisel.

5. Riskianalüüsi vormistamine

Ministeeriumi riskianalüüs vormistatakse riigiasutustele kehtestatud dokumentide vormistamise nõuete järgi. Riskianalüüsi dokumendi tiitellehele järgneb sissejuhatus, koostajate nimekiri (oluline on välja tuua kaasatud asutused) ja sisukord.

Ministeeriumi riskianalüüsi kinnitab minister.

Ministeeriumi riskianalüüs koosneb:

1. Ministeeriumi riskianalüüsi kokkuvõtte;
2. Ministeeriumi valitsemisala hädaolukordade riske vähendavate meetmete kava;
3. Ministeeriumi riskianalüüsi lisad. Lisad koosnevad riskiankeetidest, riskimaatriksitest, valitsemisala asutuste sisestest riskianalüüsides, ministeeriumi valitsemisala iseloomustavatest skeemidest, vajalikust kaardimaterjalist jms.

Riskianalüüsi võib vajadusel täiendada eripeatükkidega.

HÄDAOLUKORDADE TOIMUMISE TÕENÄOSUSE HINDAMISE TABEL

Tõenäosus	Sagedus
Väga väike (1)	Harvemini kui üks kord 50 aasta jooksul
Väike (2)	Üks kord 25-50 aasta jooksul
Keskmine (3)	Üks kord 10-25 aasta jooksul
Suur (4)	Üks kord 1-10 aasta jooksul
Väga suur (5)	Sagedamini kui üks kord aastas

HÄDAOLUKORRA TAGAJÄRGEDE HINDAMISE RASKUSASTMED

Tagajärg	Elu ja tervis	Vara	Keskkond	Elutähtis valdkond
Vähetähtis (puudub) (A)	Vigastatud puuduvad või üksikud kergelt vigastatud.	Minimaalsed.	Minimaalsed või puuduvad.	Ajutised häired valdkonna toimimises. Otsene kahju puudub.
Kerge (B)	Kümned kergelt vigastatud, üksikud raskelt vigastatud.	Kahju suurus kuni ... krooni.	Kahjud, mis kaovad ise ilma muid tagajärgi põhjustamata või on likvideeritavad päästetööde käigus.	Lühiajalised häired valdkonna toimimises.
Raske (C)	Üksikud hukkunud; suur hulk vigastatuid, nendest mitmed raskelt; piirkonna tervishoiuasutuste ressursid on ammendumas.	Kahju suurus kuni ... krooni.	Täielikult taastuv või taastatav kahju, mis mõjutab ümbritsevat elukeskkonda või millest tulenevalt tuleb kehtestada ajutisi piiranguid.	Mitmepäevane häire valdkonna toimimises. Vajalik tagavara-süsteemide või alternatiivsete meetmete rakendamine.
Väga raske (D)	Kümned hukkunud; vigastatute arv ületab piirkonda teenindava tervishoiuasutuse võimalused.	Kahju suurus kuni ... krooni.	Elukeskkonna pikaajaline või tõsine kahjustus, mis on suuremas osas taastuv või taastatav.	Valdkonna ajutine mittetoimimine vähendab oluliselt ühiskonna turvalisust.
Katas-troofiline (E)	Suur hulk hukkunud; vigastatute arv ületab kogu tervishoiusüsteemi võimalused.	Kahju suurus kuni ... krooni.	Taastumatu kahju ja taastamatut või lokaalset elukeskkonna hävingut põhjustav kahju.	Valdkond on täielikult lakanud toimimast.

RISKIMAATRIKS

Hädaolukorra tõenäosus	Väga suur 5					
	Suur 4					
	Keskmine 3					
	Väike 2					
	Väga väike 1					
		Vähetähtsad A	Kerged B	Rasked C	Väga rasked D	Katastroofilised E
	Hädaolukorra tagajärjed					

RISKIANALÜÜSI ANKEET

Hädaolukorra nimetus:	Jrk nr:
Võimalikud hädaolukorda põhjustavad ohud:	
Hädaolukorra tõenäosus: (sõnadega)	(nr)
Lühike tõenäosuse põhjendus:	
Hädaolukorra tagajärgede lühike kirjeldus:	
Hädaolukorra tagajärg (koond): (sõnadega)	(täht)
Inimeste elu ja tervis	
Vara:	
Keskkond:	
Elutähtis valdkond:	
Riskiklass:	(nr+täht)
Ennetavad meetmed:	
Märkused:	
Kuupäev	

HÄDAOLUKORDADE NIMEKIRI

	HÄDAOLUKORD ¹	MINISTEERIUMI RISKIANALÜÜS: RISKIDE HINDAMINE, RISKE VÄHENDAVATE MEETMETE KAVAVANDAMINE		
		Hädaolukorda põhjustavate ohtude hindamine, tõenäosuse hindamine	Võimalike tagajärgede hindamine	Riske vähendavate meetmete kavandamine ²
1.	Ulatuslik reostus merel	Keskkonnaministeerium (keskkonnaohud), Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium (meresõiduohutus)	Siseministeerium, Keskkonnaministeerium, Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium	Keskkonnaministeerium, Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, Siseministeerium
2.	Hädaolukorrad meretranspordis (nt laevaõnnetus, laevaliikluse peatumine sadamas pikaks ajaks)	Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium	Siseministeerium, Keskkonnaministeerium, Sotsiaalministeerium, Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium	Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, Keskkonnaministeerium, Siseministeerium Sotsiaalministeerium
3.	Hädaolukorrad õhutranspordis (nt lennuõnnetus, tehnogeensed katastroofid lennujaamas)	Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium	Siseministeerium, Sotsiaalministeerium, Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, Keskkonnaministeerium	Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, Siseministeerium Sotsiaalministeerium
4.	Hädaolukorrad maanteeliikluses (nt suurte inimohvrite arvuga avariid, liikluse peatumine põhimaanteel pikemalt kui 12 tunniks)	Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, Siseministeerium	Siseministeerium, Sotsiaalministeerium, Keskkonnaministeerium, Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium	Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, Siseministeerium Sotsiaalministeerium

¹ Hädaolukorra peab iga ministeerium, kes seda riskianalüüsis analüüsib, lahti kirjutama (st mida ministeerium käsitleb hädaolukorrana).

² Ohtu vältivad meetmed, tagajärgi leevendavad meetmed

5.	Hädaolukorrad raudteeliikluses (nt raudteeliikluse pikaajaline peatumine põhimagistraalil, raudteeõnnetus)	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Siseministeerium	Siseministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Sotsiaalministeerium	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Siseministeerium Sotsiaalministeerium
6.	Epideemia (nt SARS, gripp)	Sotsiaalministeerium	Sotsiaalministeerium	Sotsiaalministeerium
7.	Raskete tagajärgedega tulekahju ja/või plahvatus			
	Raskete tagajärgedega lõhkematerjali plahvatus	Siseministeerium	Siseministeerium Sotsiaalministeerium	Siseministeerium Sotsiaalministeerium
	Tulekahju ja/või plahvatus, ohtlike ainete lekked laskemoona või lõhkeaine laos, suurõnnetuse ohuga tootmisettevõttes, suurõnnetuse ohuga ohtlike kemikaalide hoidlas, kaevanduses	Siseministeerium Kaitseministeerium	Siseministeerium Sotsiaalministeerium Keskkonnaministeerium Kaitseministeerium	Siseministeerium Kaitseministeerium Sotsiaalministeerium
	Metsatulekahju	Keskkonnaministeerium Siseministeerium	Keskkonnaministeerium, Siseministeerium Sotsiaalministeerium	Siseministeerium Keskkonnaministeerium
8.	Massiline mürgistus (nt Pärnu metanool, Elcotec), toiduohutusealane hädaolukord	Siseministeerium (ohtlikud ettevõtted), Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (ohtlikud ettevõtted, ohtlike ainete transport) Sotsiaalministeerium (tervishoid), Põllumajandusministeerium	Siseministeerium, Sotsiaalministeerium, Põllumajandusministeerium, Keskkonnaministeerium	Siseministeerium Sotsiaalministeerium Põllumajandusministeerium

		(inimese tervisele või keskkonnale ohtlik toidutoore või toit)		
9.	Loomataud	Põllumajandusministeerium	Põllumajandusministeerium, Sotsiaalministeerium	Põllumajandusministeerium
10.	Ulatuslik välisõhu reostus	Keskkonnaministeerium, Siseministeerium	Keskkonnaministeerium, Siseministeerium, Sotsiaalministeerium	Keskkonnaministeerium Siseministeerium
11.	Pikaajaline, üle 24 tunni kestev elektrikatkestus	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, kõik ministeeriumid	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, kõik ministeeriumid
12.	Pikaajaline elektroonilise side³ katkestus	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, kõik ministeeriumid	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, kõik ministeeriumid
13.	Pikaajaline infosüsteemi⁴ häire või katkemine	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, kõik ministeeriumid	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, kõik ministeeriumid	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, kõik ministeeriumid
14.	Kultuuriväärtusi ohustav sündmus, kultuuriasutuse tööd ohustav sündmus	Kultuurministeerium	Kultuuriministeerium	Kultuuriministeerium
15.	Eesti Raadio, Eesti Televisiooni tööd ohustav sündmus	Kultuuriministeerium	Kultuuriministeerium	Kultuuriministeerium
16.	Loodusõnnetus (nt torm, rohketest sademetest või kiirest lumesajust tingitud üleujutus)	Keskkonnaministeerium, Siseministeerium	Siseministeerium, Keskkonnaministeerium, Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, Sotsiaalministeerium	Keskkonnaministeerium, Siseministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium Sotsiaalministeerium
17.	Kiirgusõnnetus	Keskkonnaministeerium,	Siseministeerium,	Keskkonnaministeerium,

³ Elektroonilise side all käsitletakse telefonisidet, mobiiltelefonisidet, andmesidet (ka Internet)

⁴Infosüsteemi alla kuuluvad andmekogud, riigi infosüsteemi kindlustavad süsteemid ja riigi infosüsteemi haldussüsteem. Iga ministeerium analüüsib oma valitsemisalas olevate infosüsteemidega seotud ohtusid, tõenäosust ja tagajärgi ning planeerib ennetavad meetmed riskide vähendamiseks.

	(radioaktiivsete ainete poolt põhjustatud hädaolukord)	Siseministeerium	Keskonnaministeerium, Sotsiaalministeerium	Siseministeerium, Sotsiaalministeerium
18.	Põgenike⁵ massiline saabumine riiki	Välisministeerium, Siseministeerium	Sotsiaalministeerium, Siseministeerium, Välisministeerium	Siseministeerium, Sotsiaalministeerium, Välisministeerium
19.	Siseriiklik massirahutus	Siseministeerium	Siseministeerium, Sotsiaalministeerium	Siseministeerium
20.	Kinnipeetud isikute grupiviisiline põgenemine vanglast või saatmisel	Justiitsministeerium	Justiitsministeerium, Siseministeerium	Justiitsministeerium, Siseministeerium
21.	Separatism e oht riigi territoriaalsele terviklikkusele	Siseministeerium	Siseministeerium	Siseministeerium
22.	Terrorismiakt (nt vee-, õhusõiduki kaaperdamine, poliitilistel eesmärkidel pantvangi võtmine)	Siseministeerium	Siseministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Sotsiaalministeerium	Siseministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
23.	Ulatuslik siseveekogude reostumine (nt Ülemiste)	Keskonnaministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	Keskonnaministeerium, Sotsiaalministeerium	Keskonnaministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
24.	Massiline korratus vanglas	Justiitsministeerium	Justiitsministeerium, Siseministeerium	Justiitsministeerium, Siseministeerium
25.	Relvastatud rünne vangla vastu	Justiitsministeerium, Siseministeerium	Justiitsministeerium, Siseministeerium, Kaitseministeerium	Justiitsministeerium, Siseministeerium
26.	Häired kommertspankades, Eesti	Rahandusministeerium, Eesti Pank	Rahandusministeerium, Eesti Pank	Rahandusministeerium, Eesti Pank

⁵ Piiripunkti saabudes saab inimesi esmalt käsitleda põgenikena või võimalike pagulastena. Peale esmamenetlust piiril saab määratleda pagulased. Pagulane on pagulaste seaduse kohaselt kitsalt mõistetuna isik, kes on õigustatud saama rahvusvaheliste konventsioonide kohaselt kolmandas riigis varjupaika.

	Väärtpaberikeskuses ja Eesti Pangas			
27.	Inimeste massilise hukkamise oht jää lagunemisel	Siseministeerium	Siseministeerium, Sotsiaalministeerium	Siseministeerium
28.	Ohtlike soovimatute ainete ja söödalisandite sattumine loomakasvatuse	Põllumajandusministeerium	Põllumajandusministeerium	Põllumajandusministeerium
29.	Taimekaitsevahendite ohtlike koguste sattumine keskkonda ja toiduainetesse	Põllumajandusministeerium	Põllumajandusministeerium, Sotsiaalministeerium	Põllumajandusministeerium, Sotsiaalministeerium
30.	Riigipiiri massilise ebaseadusliku ületamise katse	Siseministeerium	Siseministeerium	Siseministeerium
31.	Hädaolukord, kus Eestis rünnatakse kõrget riigiametnikku või rahvusvaheliselt kaitstud isikut ning on oht tema elule ja tervisele	Siseministeerium, Välisministeerium, Kaitseministeerium	Siseministeerium, Välisministeerium, Kaitseministeerium, Sotsiaalministeerium	Siseministeerium, Välisministeerium
32.	EV välisesindust hõlmav olukord, kus esinduse normaalne töö on häiritud või võimatu	Välisministeerium, Kaitseministeerium, Siseministeerium	Välisministeerium, Kaitseministeerium	Välisministeerium, Kaitseministeerium
33.	Eesti Vabariigi kodanike, diplomaatide, tehniliste töötajate ja nende pereliikmete julgeolek välisriigis, kui seal on	Välisministeerium	Välisministeerium	Välisministeerium

	olukord väljunud kontrolli alt			
34.	Eesti Vabariigi kodanike, diplomaatide, tehniliste töötajate ja nende pereliikmete julgeolek välisriigis, kui on vajadus evakuatsiooniks ehk lahkumiseks linnast/riigist	Välisministeerium	Välisministeerium	Välisministeerium
35.	Eesti Vabariigi diplomaatide, tehniliste töötajate tegevus välisriigis, kui on katkenud side Eestiga	Välisministeerium	Välisministeerium	Välisministeerium
36.	VIP delegatsioonide välisriigis viibimise ajal tekkida võivad hädaolukorrad	Välisministeerium Siseministeerium Kaitseministeerium	Välisministeerium, Siseministeerium Kaitseministeerium	Välisministeerium Siseministeerium